

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
lov@ft.dk

Beskæftigelsesministeren

Holmens Kanal 20

1060 København K

T +45 72 20 50 00

E bm@bm.dk

www.bm.dk

CVR 10172748

21. juni 2024

J.nr. 2023-10/727
2023 - 6835

Orientering om nye forskningsresultater om sammenhæng mellem seksuel chikane på arbejdspladsen og risiko for hjertekarsygdom og/eller type 2-diabetes

Kære medlemmer af beskæftigelsesudvalget

Til jeres orientering vedlægger jeg en ny videnskabelig artikel fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) m.fl. om seksuel chikane på arbejdspladsen og risiko for hjertekarsygdom og/eller type 2-diabetes. Artiklen bidrager med ny forskningsbaseret viden om, at der ved udsættelse for seksuel chikane kan være øget risiko for dårligere fysisk helbred.

Artiklen er baseret på en epidemiologisk undersøgelse med et observationelt design, der undersøger, om der er en overrisiko for hjertekarsygdom og/eller type 2-diabetes for medarbejdere, der har været udsat for seksuel chikane. Undersøgelsen baserer sig på spørgeskemabesvarelser fra 88.904 lønmodtagere i Sverige, der er sammenkoblet med registerdata om hospitalsbehandling. NFA vurderer, at resultaterne er overførbare til det danske arbejdsmarked.

Undersøgelsen viser, at risikoen for diagnosticeret hjertekarsygdom og type 2-diabetes er hhv. 1,25 og 1,45 gange højere blandt medarbejdere, som rapporterer at have været udsat for seksuel chikane i de seneste 12 måneder sammenlignet med medarbejdere, som ikke rapporterer at have været udsat for seksuel chikane. Undersøgelsen viser en statistisk signifikant øget forekomst af hjertekarsygdom og/eller type 2-diabetes ved udsættelse for seksuel chikane. Da der er tale om en undersøgelse med et observationelt studiedesign, kan det ikke med fuldstændig sikkerhed fastslås, om den højere risiko for hjertekarsygdom og type 2-diabetes er forårsaget af seksuel chikane.

Risikoen for diagnosticeret hjertekarsygdom og/eller type 2-diabetes ved udsættelse for seksuel chikane er ens for mænd og kvinder. Endvidere indikerer resultaterne, at risikoen forstærkes, når seksuel chikane udøves af kollegaer og overordnede (intern chikane) sammenlignet med, når udøverne ikke er ansat på arbejdspladsen (ekstern chikane).

Belastninger i det psykosociale arbejdsmiljø som fx seksuel chikane kan udløse fysiske, psykiske og adfærdsmæssige stressreaktioner. Psykiske reaktioner kan fx

være irritabilitet og nedtrykt humør, mens adfærdsmæssige reaktioner kan være ændrede vaner ift. rygning og alkohol. Tilsvarende har tidligere studier vist, at stressende oplevelser kan udløse fysiske reaktioner som ændringer i pulsrate og blodtryk, der kan hænge sammen med hjertekarsygdom.

Der findes en række videnskabelige artikler, som viser forøget risiko for mentale helbredsproblemer efter seksuel chikane, men der er mindre forskning, som belyser den mulige overrisiko for dårligere fysisk helbred.

I undersøgelsen er der taget højde for en række variabler som fx køn, oprindelsesland, civilstand og indkomst samt arbejdsmiljøfaktorer som kvantitative krav, kontrol og social støtte, der kan påvirke risikoen for at udvikle hjertekarsygdom og/eller type 2-diabetes. Derudover er der taget højde for forekomsten af hhv. hjertekarsygdomme og type 2-diabetes, således at ingen respondenter var diagnosticeret med nogen af sygdommene ved startidspunktet for undersøgelsen.

Der er ikke justeret for variabler, som kan tænkes at være en del af de mekanismer, hvorigennem seksuel chikane kan påvirke risikoen for sygdom (medierende faktorer). Dette gælder bl.a. vægt og sundhedsadfærd såsom fysisk aktivitet i fritiden, kost, rygning og alkohol. Da seksuel chikane potentielt kan udløse adfærdsmæssige stressreaktioner såsom ændrede vaner ift. disse faktorer, vil det være uhensigtsmæssigt at kontrollere for dem, da de er en del af den risiko, der undersøges. Der er ikke justeret for forekomsten af andre kroniske sygdomme end hjertekarsygdom og/eller type 2-diabetes. Der kan være yderligere forklarende faktorer, som det ikke har været muligt at tage højde for i undersøgelsen, hvorfor resultaterne skal tages med det forbehold.

Arbejdstilsynet har praksis for at føre tilsyn med seksuel chikane fra både kollegaer og ledelse samt fra eksterne, fx borgere og kunder, og vejlede virksomhederne om god forebyggelse. Arbejdstilsynet har i perioden 2021-2023 gennemført en flerstrengt indsats om forebyggelse af seksuel chikane og andre krænkende handlinger.

Arbejdstilsynet kan reagere med påbud, hvis der forekommer seksuel chikane, der udgør en risiko for sikkerhed eller sundhed. De aktuelle forskningsresultater underbygger denne praksis og giver således ikke anledning til at ændre praksis.

Slutteligt vil jeg nævne treparten om seksuel chikane fra 2022. Den indeholder bl.a. initiativer om et mere klart regelgrundlag og fokus på seksuel chikane på den enkeltes arbejdsplads. Af trepartens 17 initiativer kan jeg bl.a. nævne, at der i arbejdsmiljøloven er sket en tydeliggørelse af de ansattes pligter ift. at videregive oplysninger om forhold i det psykiske arbejdsmiljø, herunder seksuel chikane i arbejdet. Der er også kommet et øget fokus på seksuel chikane i APV-arbejdet og ny viden på området bl.a. med en vidensopsamling om Arbejdstilsynets initiativer om forebyggelse af seksuel chikane og mulighed for årlig opgørelse over Arbejdstilsynets afgørelser om seksuel chikane og mobning. Derudover offentliggør NFA snart en opsamling på erfaringer med eksisterende forebyggende indsatser mod seksuel chikane i arbejdet og med anbefalinger til udbredelse af indsatser.

Venlig hilsen

Ane Halsboe-Jørgensen